Nr 253. Poniedziałek 7. Listopada 1853. Rok Gazecie 43.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 5. listopada. Dnia 5. listopada 1853 wyjdzie i rozesłany zostanie z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie Oddział piérwszy części XXX. z r. 1853, dziennika rządowego dla kraju koronnego Galicyi.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 132. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 16. lipca 1853 obowiązujące w krajach koronnych Węgier, Kroacyi i Slawonii, Województwa Serbskiego i Banatu Temeskiego i Wielkiego Księstwa Siedmiogrodzkiego, którem się wyjaśnia §. 32, patentu cesarskiego z dnia 29. listopada 1852, nr. 247 dziennika praw państwa, równie jak §. 31. patentu cesarskiego z dnia 29. maja 1853 nr. 100 dziennika praw państwa.

Nr. 133. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 18go lipca 1853, obowiązujące w królestwach: Węgierskiem, Kroackiem i Slawońskiem, w Województwie Serbskiem wraz z Banatem Temeskim, tudzież w Wielkiem Księstwie Siedmiogrodzkiem, którem dla rzeczonych krajów koronnych prowizoryczna ustawa konkursowa jest zaprowadzoną, a z dniem 1. września 1853 w użycie wprowadzoną.

Lwów, 6. listopada. Dnia 7. listopada 1853 wyjdzie i rozesłany zostanie z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie, Oddział pierwszy, części XXXI. z roku 1853 dziennika rządowego dla kraju koronnego Galicyi.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 134. Patent cesarski z dnia 10. lutego 1853, obowiązujący w królestwach Węgier, Kroacyi i Slawonii, w Wielkiem Księstwie Siedmiogrodzkiem, w Województwie Serbskiem i Banacie Temeskim, z wyłączeniem Pogranicza Wojskowego, którym zaprowadzono z dniem 1. maja 1853 w rzeczonych krajach koronnych powszechny austryacki system myta na drogach eraryalnych, mostach i przewozach.

Nr. 135. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 11go lipca 1853, obowiązujące w powiecie sądu Sechshaus, którem się oświadcza, iż przepisy, wydane dla Wiédnia w przedmiocie wyprowadzenia się, obowiązywać będą także i w powiecie sądu Sechshaus.

Nr. 136. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 11go lipca 1853, którem obwieszczono dla krajów koronnych Galicyi z Krakowem i dla Bukowiny to postanowienie, iż aż do zaprowadzenia nowych władz sądowych i politycznych, dostatecznym jest do przyjęcia do praktyki sądowej wykaz sądowego oddziału egzaminów rządowych.

Nr. 137. Rozporządzenie ministerstw finansów i handlu z dnia 12go lipca 1853, którem wydano i obwieszczono przepis wykonawczy do patentu cesarskiego z dnia 10. lutego 1853 (Dziennika praw Państwa nr. 133) wydanego w przedmiocie zaprowadzenia powszechnego austryackiego systemu myta na drogach, mostach i przewozach eraryalnych w Królestwach Węgier, Kroacyi, Slawonii, w Wielkiem Księstwie Siedmiogrodzkiem, w Województwie Serbskiem i Banacie Temeskim.

Nr. 138. Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, finansów i handlu z dnia 12. lipca 1853, obowiązujące w Królestwach Węgier, Kroacyi i Slawonii, w Wielkiem Księstwie Siedmiogrodzkiem, w Województwie Serbskiem i Banacie Temeskim, co do myta prywatnego, w rzeczonych krajach istniejącego.

Nr. 139. Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 13. lipca 1853, o zniesieniu niektórych urzędów celnych przybocznych klasy drugiej i stacyi uprowizyonowanych w Czechach.

Nr. 140. Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 14. lipca 1853, o asygnowaniu i zawieszeniu poborów urzędników rządowych.

Nr. 141. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, handlu i najwyższej władzy policyjnej z dnia 17. lipca 1853, o zakazie wędrowania do Szwajcaryi czeladników, i na równi z nimi postawionych wyrobników w fabrykach.

Wiédeń, 2. listopada. Dnia 3. listopada 1853 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany LXXIV. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 223. Dekret ministerstwa finansów w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości z 24. października 1853, o zastósowaniu taryfowej pozycyi 103 ustaw należytości z 9. lutego i 2. sierpnia 1850.

Nr. 224. Dekret ministerstwa finansów w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości z 24. października 1853, tyczący się należnej powinności za wyroki w sporach incydencyi bez różnicy formy sędziowskiego rozstrzygnięcia.

Nr. 225. Dekret ministerstwa finansów z 25. października 1853, obowiązujący dla wszystkich krajów koronnych, z wyjątkiem Lombardyi i Wenecyi, którym się publikują potwierdzone przez najwyższą Instancyę zasady o przyszłem urządzeniu urzędów podatkowych i postanowieniu stanu ich urzędników i płacy.

Nr. 226. Obwieszczenie ministeryów finansów i handlu z 27. października 1853, o zniesieniu pobocznych celnych urzędów II. klasy w Kaniowie i Jeziorze.

Nr. 227. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 29. października 1853, względem zniesienia urzędu kontrolującego towary w Landek w Tyrolu.

Razem z tym zeszytem wyjdzie także i będzie rozesłany spis osnowy wydanych w miesiącu październiku 1853 zeszytów dziennika ustaw państwa.

Dnia 31. października 1853 była tamże wydana i rozesłana *słoweńska* część *alfabetycznego* i *kroacka* część *chronologicznego* repertoryum dziennika ustaw państwa z roku 1850.

Dnia 4. listopada 1853 będzie tam wydana i rozesłana *polska* część *chronologicznego* repertoryum dziennika ustaw państwa z roku 1850.

Sprawy krajowe.

Lwów, 4. listopada. Na rzecz galicyjskiego prowincyalnego funduszu inwalidów wpłynęły w bieżącym wojskowym roku następujące składki i dary:

Przez handel kunsztu Jerzego Baldeka w Salzburgu ze sprzedania wizerunku Jego Mości Cesarza Franciszka Józefa I. dla galicyjskiego prowincyalnego funduszu inwalidów 2r.30k., a dla takiego samego bukowińskiego funduszu 5r. — zapis Augusty Steffen w Wadowicach w kwocie 1r. — ofiarowane kameralnemu budowniczemu w Stryju Antoniemu Semler, i na fundusz inwalidów stryjskiego obwodu poświęcone pieniądze przekupstwa w kwocie 20r., i cedowana przez rachunkowego oficyała tutejszej c. k. buchhalteryi pana Teofila Duszyńskiego na rzecz prowincyalnego funduszu inwalidów kwota 10k. jako należąca mu się część za doniesione przezeń przekroczenie przepisów stęplowych — które-to patryotyczne dary podają się ze strony c. k. czwartej komendy armii z podzięką do wiadomości publicznej.

(Litogr. „kor. austr." o sprawie uwolnienia od ciężarów gruntowych.)

Wielkie i trudne dzieło uwolnienia gruntu od ciężarów jest bez wątpienia jedną z najważniejszych epok w dziejach legislacyjnej i administracyjnej czynności władz austryackich. To dzieło z oględnością zaprojektowane, gorliwie rozpoczęte i przeprowadzone z wytrwałością najsumienniejszej pracy, zbliża się pomimo licznych przeszkód do kresu, a w niektórych krajach koronnych już jest ukończone. Zwracamy w tym względzie uwagę na królestwo Czeskie, gdzie krajowa komisya ustanowiona do przeprowadzenia operatu uwolnienia od ciężarów gruntowych już ukończyła likwidacyę i na mocy uchwały ministerstwa spraw wewnętrznych od dnia 1. listopada przestała być czynną.

Pobieżny przegląd obszernej i natężonej czynności tej komisyi wyświeci dostatecznie gorliwość, z jaką pełniła swoje powołanie i pomyślny skutek, jaki prace jej odniosły.

W przeciągu czterech lat i kilku miesięcy sprawdzono i ustanowiono w całym kraju liczącym 902 mil kwadratowych i 4,432,474

mieszkańców, indemnizacyę, należącą się uprawnionym za zniesione i spłatne należytości. Jedna komisya krajowa i sześćdziesiąt komisyi okręgowych jako organa wykonawcze, zajmowały się rozwiązaniem tego zadania.

Przedmiotem czynności urzędowej tych komisyi były w każdym okręgu przedewszystkiem zniesione za słusznem wynagrodzeniem należytości, które wynikały z związku poddańczego albo dziesięcin, następnie oparte na fundacyach lub podobnych stosunkach niezmienne należytości in natura dla kościołów, parafii, szkół lub lub na inne cele gminy, nakoniec należytości wynikające z emfiteutycznych i innych ugód względem podziału własności.

W zesumowaniu tych kategoryi wynosiła ogółowa liczba uprawnionych 25.205, obowiązanych 1,006.667 osób, ogółowa suma kapitałów indemnizacyjnych: 54,301.883 złr. 29$^3/_4$kr., a renty roczne przypadające od tych kapitałów: 2,715.094 złr. 10$^3/_4$ kr. m. k.

Ostateczne wykończenie prac komisyi uwolnienia od ciężarów gruntowych przydzielono c. k. dyrekcyi funduszu indemnizacyjnego w Czechach.

Tak więc ukończoną została szczęśliwie ta ważna praca w wielkim kraju koronnym, gdzie dla rozmaitych i zawiłych stosunków poddańczych połączona była z znacznemi trudnościami.

Pomyślne skutki uwolnienia od ciężarów gruntowych pod względem narodowo-ekonomicznym pokazują się tam już teraz w podwyższeniu wartości gruntów, w podźwignieniu produkcyi gospodarstwa wiejskiego w ogóle, w rozwoju licznych materyalnych sił. — Jakkolwiek zaprzeczyć niemożna, że operacya uwolnienia od ciężarów gruntowych w Austryi była potrzebną, ażeby wskrzesić uspione jeszcze żywioły bogactwa, jednak służyć musi ku największemu zaspokojeniu, że ją przeprowadzono z ścisłem uwzględnieniem uzasadnionych prac każdej strony. Chwilowe zawikłania wynikające koniecznie z tak wielkiej reformy stosunków wyrównają się w krótkim czasie w sposób dla wszystkich stron pomyślny, a wzrastająca stanowczo wartość własności ziemskiej przyniesie nieomylną korzyść tak uprawnionym jak i obowiązanym. *(L. k. a.)*

(Szczegóły wyjęte z porównawczych wykazów handlu austr. z lat 1841 do 1850.)

Litografowana korespondencya austryacka z dnia 3. listopada podaje z porównawczych wykazów austryackiego handlu z lat 1841 do 1850 następujące szczegóły mogące służyć za wskazówkę dla czynności handlowej i przemysłowej. Na południowe Niemce sprowadzano w ciągu wspomnionego peryodu: bawełnę, drogie kamienie, koszenilę, indygo, szafran, korzenie farbierskie, przędze wszelkiego rodzaju, pszenicę, żyto, jęczmień, owies, mąkę, drzewo na opał, kawę, ser, maszyny, papier, produkta chemiczne, statki, śrebro, liście i fabrykaty tytoniu, konie, wagony, przednie wina; wywieziono zaś tam: pijawki, stal, wyroby żelazne, cynober, pierze, skóry i futra, towary galanteryjne i kramarskie, stroje, przędze wełniane, pszenicę, żyto, jęczmień, towary szklanne i paciorki, konopie, drzewo na opał, chmiel, ser, surową miedź, płótno, olej lniany, smołę i maź, żywe śrebro, sól, nasiona, wełnę, kamienie ślufierskie, jedwab, stal, liście tytoniowe, bydło rzeźne, tudzież konie.

Na Saksonię sprowadzano: bawełnę, książki, drogie kamienie, koszenilę, indygo, fischbein, len, przędze wszelkiego rodzaju, róg, kawę, surową miedź, maszyny, olej lniany, korzenie, sole i kwasy, śrebro, sodę, zegarki, korzenie farbierskie, cynę, rafinaty cukru i nici bawełniane. Wywieziono zaś: towary tokarskie, cynober, pierze, towary galanteryjne, kramarskie, stroje, przędzę wełnianą, drób, jarzyny, drzewo na opał, chmiel, wapno, pszenicę, jęczmień, towary szklanne, grafit, węgiel kamienny, owoce, potaż, nasiona, wełnę, szale i chustki szalowe, świnie i wody mineralne.

Na Prusy sprowadzano do Austryi: bawełnę, koszenile, indygo, len, przędze wszelkiego rodzaju, jarzyny, pszenicę, jęczmień, żyto, mąkę, gips, drzewo farbierskie, wapno, węgiel kamienny, surową miedź, olej lniany, nasiona, śrebro, tytoń, rafinaty cukru, nici bawełniane; wywieziono zaś w tym kierunku: pijawki, pierze, przędze, konopie, drzewo na opał, chmiel, wapno, płótno, owoce, potaż, sól, wełnę, nasiona, świnie, szale, konie i wina.

Przez granicę polską sprowadzano: pszenicę, żyto i jęczmień; wywieziono: wódkę, drób, jarzyny, konopie, drzewo na opał, płótno, potaż, sól, tytoń, krowy, cielęta, konie i wina.

Przez granicę rosyjską sprowadzano: zboże, róg, włosień, juchty, wełnę, bydło, konie i wosk; wywieziono do Rosyi: wódkę, towary żelazne, ryby, drób, jarzyny, drzewo na opał, płótno, owoce, sól, statki, kamienie szlufierskie i wina.

Z Turcyi sprowadzano: pijawki, drogie kamienie, futra i skóry, kukurudzę, złoto i śrebro, drzewo na opał i budulec, skóry wyprawne, morską pianę, suszone owoce, potaż, wełnę, bydło, konie; do Turcyi zaś wywieziono: towary bawełniane, wódkę, żelazo, stal, wyroby żelazne, roboty ślusarskie, ryby, towary galanteryjne i kramarskie, stroje, przędze bawełniane, mąkę, towary szklanne, tkaniny złote, szych, bordury i drut, karty, ser, odzież, płótno, wyroby mosiężne, papier, towary rymarskie i siodlarskie, towary wełniane, obuwie, towary jedwabne, naczynia śrebrne, roboty stolarskie, powozy i wina.

Na Włochy sprowadzano: bawełnę, owoce południowe, ryby, kukurudzę, konopie, drzewo na opał i budulec, drzewo korkowe, róg, marmur, świeże owoce, ryż, sól, nasiona, jedwab, krowy, cielęta, wino i farynę cukrową; wywieziono do Włoch: towary bawełniane, książki, tłuszcze, len, instrumenta muzyczne, ser, płótno, kamienie szlufierskie, jedwab i towary jedwabne, krowy i cielęta.

Na Szwajcaryę sprowadzano: drzewo na opał i budulec, ser, węgle, maszyny, świeże owoce, zegarki, krowy i cielęta; wywieziono na Szwajcaryę: wódkę, pszenicę, żyto, mąkę, towary lniane, olej lniany, stroje, kamienie szlufierskie, jedwab i wina.

Na Tryest sprowadzano: bawełnę, wódkę, likwory, korzenie, owoce południowe, skóry i futra, ryby, gumę, drzewo farbierskie i korkowe, kawę, surową miedź, oliwę, mydło, sodę, tytoń, przednie wina, farynę cukrową; wywieziono morzem: towary bawełniane, żelazo, stal, drut, wyroby żelazne, blejwas, cynober, towary galanteryjne, mąkę, szmaty, towary szklanne, konopie, drzewo i towary drewniane, instrumenta muzyczne, naczynia miedziane, towary lniane, roboty mosiężne, żywe śrebro, towary wełniane, naczynia śrebrne, zegarki i bydło.

Na Fiume sprowadzano głównie zboże, cukier, ryż i oliwę; wywieziono zaś: szmaty, konopie, drzewo i towary drewniane, tytoń i bydło rzeźne.

Na Wenecyę sprowadzano najwięcej ryby, owoce południowe, galas, pszenicę, kukurudzę, żyto, konopie, kawę, węgiel kamienny, oliwę, nasiona, tytoń, wosk i farynę; wywożono: blejweis, kapustę, kukurudzę, paciorki szklanne, konopie, drzewo, papier, naczynie śrebrne i fajanse.

Na niewyszczególnione osobno wybrzeża morskie sprowadzano: kamienie do budowli, ryby pospolite, pszenicę, oliwę, węgiel kamienny i wino; wywożono: drut żelazny, kukurudzę, drzewo na opał i budulec, papier, wyroby powroźnickie, bydło.

(Wiadomości potoczne z Wiédnia.)

Wiédeń, 2. listopada. Tutejsi dyplomaci odbyli dzisiaj znowu konferencyę nad zaproponowaną notą lorda Stratford.

Rosyjski wicekonzul w Dardanelach, pan Fonton, pozostanie na swej posadzie w charakterze duńskiego ajenta i wywiesił już duńską banderę.

Cesarsko rosyjskim korpusem pod Kalafat dowodzi jenerał Danenberg, korpus turecki zostaje pod rozkazami Sami Baszy.

Pan minister wyznań religijnych i oświecenia, hrabia Thun, powrócił w poniedziałek z dwumiesięcznego urlopu i objął dziś znowu kierunek swego ministeryum. *(Ll.)*

Jeden z tutejszych dzienników nadmienia w ogóle o dekrecie ministerstwa spraw wewnętrznych, na mocy którego wykazano przez niektóre dystryktowe komisye w drodze ugody nieuprocentowane kapitały kupnego prawa indemnizacyi, niemogą być traktowane podobnie jak inne kapitały uwolnienia od ciężarów gruntowych. — Rozporządzenie to jest wydane tylko dla księztwa Krainy, o którem dla zapobieżenia nieporozumieniu, niniejszem prostując wspominamy.

Opawska Gazeta donosi: Dziennik urzędowy Gazety Berneńskiej, będzie zapewne zawierać rozpisanie wkrótce konkursu dla trybunałów pierwszej instancyi w margrabstwie Morawii. Jesteśmy już dziś upoważnieni donieść o tem, co następuje: Morawia otrzyma krajowy sąd w Bernie i pięć obwodowych sądów w Ołomuńcu, Neutitschein, Znajmie, Igławie i Ungar. Hradisz.

Stan urzędników jest następujący: 1 prezydent, 1 naczelny radca krajowego sądu jako wiceprezydent, 5 prezesów, 17 radców krajowego sądu, 28 radców sądu obwodowego, 7 sekretarzy, 39 adjunktów sądowych, 6 dyrektorów urzędów pomocniczych, 9 adjunktów, 40 oficyałów i 21 akcesistów. *(L. k. a.)*

(Misya OO. Jezuitów w Preszburgu. — Wiadomości z krajów koronnych.)

Preszburg, 31. paźdz. W tutejszej katedrze i w kościele OO. Trynitarzy rozpoczęli wczoraj powołani przez Jego Eminencyę najprzewielebniejszego Kardynała Księcia Prymasa Węgier sześciu Ojców z zakonu towarzystwa Jezusowego pobożne dzieło swojej misyi. Poprzedziła je solenna suma, a po skończonem nabożeństwie wprowadzili przełożeni probostwa misyonarzy na święty ich urząd. Kościoły były przepełnione słuchaczami, a śród ciżby zaprowadziło duchowieństwo pobożnych kaznodziei na ambonę, z której wygłaszali wstępne kazania swoje. *(G. W.)*

Kronstadt, 27. paźdz. *Kronstdt. Ztg.* donosi, że wstrzymany przez dłuższy czas transport towarów z głębi kraju wołoskiego do Dzurdczu od kilku dni znów się rozpoczął, i że przesełki kupieckie wysłano już Dunajem w górę. Natomiast jednak ustało całkiem podróżowanie osób z Bukaresztu do Dzurdczu i do stolicy. Z Ruszczuka dalej w górę Dunajem przecięto wszelką komunikacyę. W Kalarasz widać było popłoch i trwogę, a właściciele posiadłości ziemskich wyjechali ztamtąd z całym swym majątkiem ruchomym w głąb kraju. *(A. B. W. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Tryest, 3. listopada. C. k. korweta „Minerva" pod dowództwem Jego Cesarzewiczowskiej Mości Arcyksięcia Ferdynanda Maksymiliana, odpłynęła z Pola i zawinęła do zatoki Mugia. *(L. k. a.)*

(Kurs wiédeński z 5. listopada.)

Obligacye długu państwa 5% 92; 4$^1/_2$% 81$^1/_2$; 4% 73$^1/_8$; 4% z r. 1850. —; wylosowane 3% —; 2$^1/_2$% —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 133$^1/_8$. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1300. Akcye kolei półn. 2240. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburskię 260. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 619. Lloyd. —. Galic. l. z. w Wiédniu —.

Ameryka.

(Wiadomości z Meksyku.)

Z *Meksyku* donoszą pod dniem 3. paźdz. Meksykański parostatek, mający na pokładzie 300 ludzi odpłynął z Vera Cruz do Yukatan dla przytłumienia powstania. Don Lina Alcorta jest mianowany ministrem wojny. W Puebla odkryto szeroko rozgałęziony spisek i aresztowano wielu znakomitych obywateli. Otrzymali rozkaz do opuszczenia kraju. *(W. Z.)*

Hiszpania.

(Dekret królewski.)

Madryt, 24. paźdz. Ogłoszonym w *Gaceta de Madrid* królewskim dekretem nadano jeneralnym kapitanom w Kuba, Portoricco na wyspach Filipińskich naczelną komendę nad temi wyspami, jednak w przypadkach specyalnych muszą się porozumiewać z jeneralnym komendantem marynarki. *(W. Z.)*

Anglia.

(Dotacya familii król. ze skarbu publicznego. — Wiadomości z Australii.)

Londyn, 28. paźdz. Członkowie familii królewskiej pobierali w przeszłym roku, jak widać z najnowszego parlamentowego wykazu, 152.353 funt. sztrl. z publicznego skarbu.

— Śrubowym paropływem *Argo*, który dziś przybył, nadeszły o 27 dni nowsze wiadomości z Australii. Okręt *Argo* opuścił Sidney dnia 11., port Philippe dnia 24. sierpnia, żeglował około przylądka Horn i odbył podróż już po drugi raz w 64 dniach. — Przywiózł z Sidney 30.678, z Port Philippe 103.766 uncyi złota, co wynosi razem 567.777 funt. sztrl., prócz tego około 100 pasażerów, i z przyczyny nowo odkrytego pokładu złota nad rzeką Goulburn, dokąd bardzo wielki był nacisk, musiał swym majtkom za żeglugę do domu, zamiast umówionych 45 funt. sztrl. zapłacić po 60 funt. sztrl. Oprócz tego odkryto bogate pokłady złota nad rzeką Joness. Szczególniejszym sposobem wpadnięto przezto na ich ślad, że koła ciężko naładowanej bryki, do której były woły zaprzężone, grzęzły w miałkiej ziemi, i dobywając zmieszane z błotem dość znaczne bryły złota, rozrzucały je po gościńcu. *(W. Z.)*

(Nowy ślad expedycyi S. J. Franklina.)

Londyn, 29. paźdz. Na północno-zachodniem wybrzeżu Syberyi znaleziono niedawno na morzu kilka flaszek szklannych, o których sądzą, że mogły łatwo należeć do wyprawy okrętów Sir Johna Franklina. Jedne z tych flaszek przesłano z admiralicyi do „Royal Society", a ztamtąd instytutowi Lloyda dla wystawienia jej na widok publiczny, ażeby znawcy rozstrzygnęli, czy też flaszka ta jest wyrobu angielskiego, i do czego właściwie służyła. Od admiralicyi dowiedziano się zresztą, że te flaszki nie należały do przedmiotów dodanych ze strony rządu okrętom Franklina. Gdyby się jednak okazało, że wyrobu są angielskiego, tedy spowodowałoby to do wysłania morskiej wyprawy z Petersburga na wybrzeża syberyjskie. *(A. B. W. Z.)*

Francya.

(Doniesienie w Minitorze.)

Paryż, 29. paźdz. *Moniteur* pisze: „Rząd francuski otrzymał od swego poselstwa w Konstantynopolu depeszę telegraficzną z 21. b. m. Odpowiedź księcia Gorczakowa na wezwanie Porty do opuszczenia księztw naddunajskich wypadła odmownie. Mimo-to wszakże wydała Porta na żądanie zastępców czterech mocarstw zjednoczonych rozkaz wstrzymania się z krokami nieprzyjacielskiemi aż do 1. listopada. Na ten jednak wypadek, gdyby kroki wojenne miały już być istotnie rozpoczęte, uważać należy rozkaz ten za nieważny i niebyły. Floty miały nazajutrz przebyć Dardanelle."

Artykuł *Monitora* z 27. b. m. o turecko-rosyjskiem nieporozumieniu podano do wiadomości prefektów departamentowych następującą notą telegraficzną:

„Minister spraw wewnętrznych do prefektów.

Paryż, 27. paźdz. o pół do 11tej w nocy.

Moniteur z 27. b. m. nie zawiera części urzędowej; w części zaś nieurzędowej donosi, że połączone floty Anglii i Francyi przebyły Dardanelle. Chociaż między wojskiem tureckiem i rosyjskiem może przyjść w każdej chwili do walki po-nad Dunajem, mimo-to jednak nie potwierdziły się potąd wieści o starciu się wojsk obydwóch. Francya i Anglia nie tracą jeszcze nadziei spokojnego załatwienia turecko-rosyjskich nieporozumień; liczą wiele na wspólne ze strony Austryi i Prus działanie, zwłaszcza, że państwa pomienione jednakie z niemi mają w tem interes, i nie uchylą się zapewne od rozpoczęcia dalszych negocyacyi. W każdym zaś razie wyglądają rezultatu z zupełną spokojnością i zaufaniem." *(Abl. W. Z.)*

(Wiadomości bieżące z Paryża.)

Paryż, 28. paźdz. Wielki kamienny krzyż, znajdujący się na szczycie kościoła ś. Magdaleny, spadł wczoraj na ulicę, przyczem szczęściem nikt niezostał uszkodzony.

— Według rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych mają nadal moc obowiązującą na jeden rok wiza posłów i konzularnych ajentów w paszportach cudzoziemców, którzy je na cały rok wzięli i kilka razy z niemi odwiedzają Francyę, i takie paszporty niepotrzebują już nanowo być widymowane przy każdej nowej podróży.

— Ex-szeryf Bou-Maza, który od niejakiego czasu mieszkał w Villers-Cotterets, sprowadził się teraz do oddalonego ztąd o milę zamku w Roué, i obchodził ucztą tę zmianę pomieszkania. *(W. Z.)*

Belgia.

(Zjazd biskupów belgijskich w Mecheln.)

Bruxela, 28. paźdz. Jak donosi *Journal de Bruxelles*, odbędą przewielebni biskubi Belgii zjazd w Mecheln. Jak słychać załatwią przesłane im przez ministra spraw wewnętrznych oznajmienie pod względem przyczynienia się kleru do wykonania art. 8. ustawy o sekundarnej nauce. *(W. Z.)*

Włochy.

(Zaburzenia w mieście Bra.)

Turyn, 28. paźdz. W mieście Bra, liczącem niemal 12,000 mieszkańców w prowincyi Alba, wszczęto w wieczór dnia 20. b. m. rozruchy Dziennik *Bilancia* donosi o tem co następuje: Sprawcy rozruchu wywołali zbiegowisko przed domem pewnego bogatego mieszkańca pod pozorem, że on sprawia drożyznę w mieście przez zakupywanie zboża i składanie go do spichrzów. Krzycząc i gwiżdżąc wytłukli mu okna kamieniami i wystrzelili z kilku pistoletów w powietrze. Napomnienia syndyka były nadaremne. Ponieważ wiedziano z pewnością, że w przyszły wieczór będą ponowione rozruchy, przeto dla zapobieżenia temu użył syndyk w porozumieniu z przybyłym umyślnie z Alba prokuratorem państwa niektórych środków ostrożności. — Ani przemowa wice-syndyka, który urzędową szarfę przypasał, ani jego rozkaz, ażeby karabiniery i narodowi gwardziści rozprószyli tłum zgromadzony, nie odniosły na drugi wieczór pożądanego skutku. Zbrojna siła była za słabą, ażeby syndyk i prokurator mogli się po niej dzielnego wsparcia spodziewać. Zuchwałość excesantów wzmogła się przezto jeszcze bardziej, i już przygotowali trzecią, jeszcze zgiełkliwszą demonstracyę, aż oto prokurator państwa przybył w liczbie 60 strzelców z Alba, których wystąpienie było dostateczne do przytłumienia wszelkiego zaburzenia pokoju; oprócz tego dnia 23. wieczór przybył szwadron ułanów, którzy na mocy ministeryalnego rozporządzenia będą aż do dalszych rozkazów kosztem miasta utrzymywani. *(W. Z.)*

(Brewe papieskie.)

Turyn, 28. paźdz. Dziennik *Armonia* zawiera włoskie tłómaczenie łacińskiego brewe, J. Ś. Papieża, wydanego względem zniesienia kilku w Piemoncie obchodzonych dni uroczystych, i którem oprócz niedzieli zredukowano liczbę ich na 10. *(A. B. W. Z.)*

(Telegraficzna depesza.)

Rzym, 29. paźdz. Jego królewiczowska Mość Wielki książę Toskanii przejeżdżał tędy do Neapolu. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Wyjazd księżny Leuchtenbergskiej z Berlina. — Przedłożenie terminu dla wolnego przywozu zboża. — Data statystyczne. — Dekret ministeryalny.)

Berlin, 29. paźdz. Jej cesarzewiczowska Mość Marya, Wielka księżna rosyjska, wdowa po księciu Leuchtenberskim, udała się wczoraj rano na parostatku ze Szczecina do Swinemünde, i odpłynęła ztamtąd na pokładzie rosyjskiej wojennej parowej fregaty *Smerlot* na morze do Kronsztadtu.

Przedłużenie terminu dla wolnego przywozu zboża publikowano w *Staats-Anzeiger* obwieszczeniem ministra finansów z 24. b. m. Obwieszczenie to jest następującej osnowy:

Ponieważ między państwami celnego związku zgodzono się na to, ażeby zastanowiony pod dniem 8. września b. r. pobór wchodowego cła od zboża, owoców strączkowych, mąki i innych fabrykatów młynarskich, jakoto od śrutowanego ziarna, krup, grysu, kaszy, tudzież od jagieł, trwał aż do ostatniego września przyszłego roku, więc podaje się to rozszerzenia wolności celnej niniejszem do wiadomości publicznej.

Według urzędowego ogłoszenia król. statystycznego biura w *Staats-Anzeiger* obejmowało całe pruskie państwo według ostatniego obliczenia ludności w grudniu 1852, włącznie z krajem Hohenzollern połączonym w rządowy okręg Sigmaringen i włącznie z całem wojskiem, do którego należą załogi w Moguncyi, Luxemburgu i Frankfurcie, w ogóle 16,935.420 dusz. Z obliczenia w roku 1849 okazało się dla tego samego obwodu państwa 16,397.448 dusz. Nastąpiło więc w latach 1850, 1851 i 1852 pomnożenie o 537.972 dusz, to jest 3.28 pCt. Pomnożenie między 1846 i 1849 wynosiło tylko 218.249 dusz czyli 1.35 pCt. Procentowe pozycye pomnożenia ludności wynosiły: między 1834 i 1837 4.35 pCt., między 1837 i 1840 5.89 pCt., między 1840 i 1843 3.63 pCt., między 1843 i 1846 4.15 pCt. Okazuje się więc, że według ostatniego obliczenia pomnożyła się znowu ludność podobnie jak w ostatnich latach, i tylko obliczenie z roku 1849 okazało znacznie zmniejszone procentowe pomnożenie, które widocznie zasadzało się na nieszczęśliwych stosunkach i zawichrzeniach w roku 1848, podczas gdy teraz znowu powrócił dawniejszy stosunek.

Ministeryalnym dekretem rozporządzono, ażeby z początkiem zimowego semestru w tutejszym uniwersytecie ze wszystkich seminaryów szkolnych nauczycieli królestwa przysłano po jednym nauczycielu do Monachium dla słuchania kursu Liebiga o chemii i fizyce, ażeby za powrotem do seminaryów mogli swym uczniom należycie wykładać gałęzie tych umiejętności. *(W. Z.)*

(Rozkaz ministeryalny.)

Berlin, 30. paźdz. Dla ułatwienia dostawy obcego bydła wydali ministrowie von der Heydt, Bodelschwingh i Raumer do właściwych władz „otwarty rozkaz.“ Zawarte w nim rozporządzenia mają zamiar, przez szybkość transportu zmniejszyć koszta i sparaliżować szkodliwe wpływy na stan zdrowia krajowego bydła. W przyszłych dniach nadejdzie tu znowu 200 wołów podolskich.

(Zwołanie zgromadzenia prawodawczego.)

Frankfurt, 26. paźdz. Senat zwołał dziś prawodawcze zgromadzenie na czwartą godzinę popołudniu, ażeby mu przedłożyć do potwierdzenia rozporządzenie tyczące się „zakazu skupowania ziemniaków na pędzenie gorzałki i na wyrabianie krochmalu.“ *(Wien. Ztg.)*

(Sprawy zgromadzenia związkowego.)

Frankfurt, 26. paźdz. Zgromadzenie związkowe zajmie się po otworzeniu posiedzeń swoich głównie obradami nad uporządkowaniem funduszów związkowych, zmianą procedury przy obradach, tudzież nad ustawą o asocyacyi i prasie, nietykając wcale spraw wojskowych. Wszakże tylko dwa pierwsze przedmioty przyjdą zapewne przytem do finalnego załatwienia. Co zaś do ustawy o prasie, tedy zmodyfikowano i złagodzono ją znacznie w drugim zarysie mającym teraz przyjść do wotowania, tak że w porównaniu z podobnemi ustawami w szczególnych krajach niemieckich nie możnaby się wcale użalać na zbytnią surowość jej przepisów. Zresztą zachodzi przytem i ta okoliczność, że dla uchwalenia organicznej ustawy potrzeba jednozgodności deputowanych, gdy tymczasem do stanowienia o wykonaniu zawartych w niej przepisów potrzeba tylko większości głosów, i z tej też przyczyny będą się niektórzy uchylać od przyjęcia pomienionej ustawy. Na wszelki zaś wypadek potrzeba będzie do załatwienia tej sprawy czasu dłuższego. *(A. a. Z.)*

(Sprostowanie.)

Sztutgarda, 28. paźdz. Do gazety lipskiej piszą z Wirtembergskiego jak następuje:

„W kilku dziennikach umieszczono temi dniami wiadomość, jakoby w twierdzy związkowej Ulmie miano znacznie powiększyć załogę. Według powziętych jednak wiarogodnych doniesień można śmiało za to zaręczyć, że o powiększeniu załogi znajdującej się teraz w pomienionej twierdzy żadnej mowy nie było. Wojska związkowe znajdujące się w tej chwili w Ulmie nie wynoszą nawet jeszcze liczby w czasie pokoju przepisanej. Z ukończeniem jednak wszystkich w Ulmie fortyfikacyi, a może i prędzej jeszcze powiększą załogę tamtejszą do liczby na czas trwającego pokoju przepisanej. Według tyczącej się uchwały związkowej dostawić ma Austrya korpus 500 artylerzystów. Korpus ten znajduje się od dawniejszego czasu w Ulmie. Załoga powiększona ma być wojskiem bawarskiem i wirtembergskiem, gdyż rządy te obowiązane są utrzymywać w Ulmie swoją piechotę w sile przepisanej. *(Abbl. W. Z.)*

Turcya.

(Depesza telegraficzna.)

Konstantynopol, 24. paźdz. W ogóle okazuje się tutaj w ostatnich dniach usposobienie więcej spokojne. Kurs wexlowy na Londyn notowano 121, 122, na Wiedeń 433. Według doniesień gazety Tryestyńskiej można się domniemywać, że flota egipska odpłynie z Hunkiar i Skelessi do Bujukdere, a flota morza śródziemnego, która się, jak wiadomo, znajdowała w Lamsaki, posunie się do Bosforu. *(Lit. kor. austr.)*

Afryka.

(Zmniejszenie monopolu przywozu w Marokko.)

Marokko, 26. września. Według konzularnego doniesienia, postanowił Cesarz po upływie sześcio-miesięcznego terminu znieść istniejący dotychczas monopol przywozu; tylko przywóz ołowiu, prochu, siarki, saletry, tytoniu i tabaki i broni wszelkięgo rodzaju został podciągnięty pod dawniejsze przepisy. *(W. Z.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiédeń, 4. listopada. Panujący książę Multan ma według doniesienia telegr. zamiar oddać kierunek spraw rządowych radzie ministrów i udać się w tych dniach na Czerniowce do Wiédnia. *(Abdl. W. Z.)*

Wiédeń, 4. listopada. Litogr. „koresp. austr.“ pisze: Możemy zapewnić, że podana przez nas w korespond. austr. z d. 1. b. m. wiadomość telegraficzna z Paryża z d. 31. b. m. względem założenia dwóch obozów w Tulonie i Lyonie jest całkiem bezzasadna.

Bukareszt, 2. listopada. Według raportu nadesłanego dzisiaj księciu Gorczakow pojawiło się wczoraj około południa 800—1000 Turków przed Giurgevo i bombardowali to miasto. Wzdłuż tamy wszczęła się potyczka, wśród której padło kilku Rosyan i Turków, a kilka osób cywilnych z Giurgievo odniosło rany. Turcy udali się w górę rzeki, a rosyjska lekka kawalerya z kilką działami ruszyła za nimi w tym samym kierunku. — Pod Kalafat odbywają się codziennie małe potyczki forpocztowe; wczoraj po południu napadło 50 infanterzystów tureckich na pikietę rosyjską i dwóch kozaków poległo na placu. Turcy widząc, że Rosyanie otrzymali posilki cofnęli się na Kalafat zostawiwszy 4 poległych. Mówią, że Turcy szanowali obcą własność a mianowicie austryackie magazyny zboża. *(L. k. a.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Stryjskim.)

Stryj, 2. listopada. Według doniesień handlowych płacono w drugiej połowie zeszłego miesiąca na targach w Skolem, Stryju, Wojniłowie, Żydaczowie i Żurawnie w przecięciu za korzec pszenicy 8r.—7r.36k.—6r.24k.—7r.—7r.30k.; żyta 6r.—6r.24k.—5r.12k.—5r.24k.—5r.24k.; jęczmienia 4r—4r.48k.—4r.30k.—4r.12k.—4r.12k.; owsa 2r.24k.—2r.24k.—2r.24k.—2r.—3r.; hreczki 0—3r.36k.—0—4r.—0; kukurudzy 5r.48k.—5r.36k.—5r.12k.—5r.12k.—0; kartofli 3r.—2r.—0—4r.—0. Za cetnar siana 28k.—48k.—36k.—30k.—1r. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 6r.—5r.20k.—2r.30k.—6r.—4r.30k., miękkiego 2r.36k.—4r.—2r.30k.—6r.—3r. Funt mięsa wołowego kosztował $3^3/_5$k.—$3^1/_5$k.—$3^4/_5$k.—$2^3/_4$k.—$3^1/_5$k. i garniec okowity 1r.8k.—1r.42k.—1r.6k.—1r.6k.—1r. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 5—6. listopada.		gotówka zlr.	gotówka kr.	towarem zlr.	towarem kr.
Dukat holenderski	m. k.	5	15	5	18
Dukat cesarski	„ „	5	19	5	22
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	15	9	18
Rubel śrebrny rosyjski	„ „	1	$47^1/_2$	1	$48^1/_2$
Talar pruski	„ „	1	39	1	40
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	19	1	20
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr.	„ „	91	15	91	30

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 5. listopada 1853.		zlr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

(Kurs wekslowy wiédeński z 5. listopada.)

Amsterdam l. 2. m. $95^1/_4$. Augsburg $114^1/_2$ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $113^5/_8$ p. 2. m. Hamburg $85^1/_8$ l. 2. m. Liwurna p. 2. m. $112^1/_2$ Londyn 11.8. l. 3. m. Medyolan $112^1/_2$. Marsylia — l. Paryż $134^1/_8$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. — Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 4. listopada o pół. do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $19^1/_8$. Ces. dukatów obrączkowych agio $18^5/_8$. Ros. imperyały 9.12. Srebra agio $13^1/_2$ gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 5. listopada.

Hr. Ożarowski Konstanty, z Olszanicy.

Dnia 6. listopada.

PP. Papara Stanisław, z Dalnicza. — Wierzbicki Julian, z Kutkorza.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 5. listopada.

PP. Rudolf Jan, c. k. major, do Sniatyna. — Stecher Jan, c. k. komisarz obwodowy, do Żółkwi.

Dnia 6. listopada.

Hr. Parys Antoni, do Kornia. — Hr. Ehrbach Hugo, c. k. porucznik, do Jarosławia.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 5. i 6. listopada.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	28 0 7	— 1°	0°	wschod.₀	mglisto
2 god. pop.	28 0 5	0°	— 1°	„	„
10 god. wie.	28 0 0	0°		„	„
6 god. zran.	28 0 7	0°	+ 2°	wschod.₁	mglisto
2 god. pop.	28 1 2	+ 2°	— 1°	cicho	„
10 god. wie.	28 1 3	— 1°		„	„

T E A T R.

Dziś: Kom. pols.: „**Panna Mężatka**“ i „**Jedna chwila.**“
Jutro: Opera niem.: „**Lucia di Lammermoor.**“

Dnia 5go listopada 1853 roku wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym Lwowskim następujące pięć liczb:

72. 46. 75. 7. 71.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 19. listopada i 3. grudnia 1853 roku.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.